

Životní prostředí – prostředí pro život

Odpovědná spotřeba v životě spotřebitele

Ing. Iveta Šindelářová

Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

V rámci tříletého projektu aplikovaného výzkumu TAČR Éta zaměřeného na Odpovědnou spotřebu vznikla metodika a praktické materiály pro učitele zaměřující se na odpovědnou spotřebu v celém spektru oblastí. Oblastmi spotřeby s největším dopadem na životní prostředí jsou: potraviny (zemědělství), bydlení (výstavba), a mobilita (doprava). Významnou ekologickou stopu má ale také zboží denní spotřeby, mezi které se počítá například elektronika, oblečení, obuv, kosmetika, nábytek a výrobky z papíru. Z environmentálního pohledu jsou tyto výrobky významné tím, že jsou používány denně, utvářejí tak náš každodenní životní styl, a současně některé z nich jsou vyrobeny ze vzácných zdrojů, nebo při použití látek toxických pro životní prostředí. V prezentaci uvádím přístupy k uvědomělé spotřebě z pohledu rozhodovacích procesů spotřebitele v jeho běžném životě, jako je nákup potravin, spotřebního zboží, nákup oblečení, výběr způsobu dopravy a bydlení. Tyto a další mají dopady na vnější prostředí, ale i kvalitu života, které člověk svým výběrem přímo ovlivňuje. Např. vliv sektoru výstavby budov na vznik emisí, stavebních odpadů a na spotřebu energie během výstavby a užívání staveb je výrazný. Bydlení spotřebuje přibližně 40 % veškeré energie (klimatizace, osvětlení, ohřev vody), má 30 % podíl na produkci CO₂ a vytváří 40 % odpadů. Nejvíce energie, odpadů a CO₂ vzniká při výstavbě a samotném provozu stavebních objektů ¹.

Odpovědný nákup potravin zohledňuje faktory lokálnosti a nutnosti přepravy potravin. Důležitou je tzv. **ekonomická lokalizace**, která je cílenou morální, legislativní a ekonomickou podporou místně vlastněným podnikům, které využívají místní zdroje, zaměstnávají místní lidi a slouží především místním trhům.² U spotřebního zboží je kladen důraz na životnost spotřebičů, dostupnost náhradních dílů a princip cirkularity. Z pohledu dopravy je důležitá udržitelná mobilita obyvatel, která využívá sdílenost dopravních prostředků a výběr dopravního prostředku s nízkými emisemi. Při rozhodování o bydlení je důležitý výběr přírodních materiálů a nízké energetické náročnosti budov.

Zdroj/použitá literatura:

Dlouhá, J., Kapitulčinová, D., Šindelářová, I., Kafková, D., Dlouhý, J. (2021) Odborné podklady k odpovědné spotřebě. Centrum pro otázky životního prostředí UK, ISBN: 978-80-87076-27-9. Online dostupné na <http://odpovednaspotreba.cz/odborne-podklady/>

¹ Hájek, P. 2005: Udržitelná výstavba budov – východiska a principy. In. Sborník z konference Pasivní domy-Passivhäuser 2005. Centrum pasivního domu, Brno, s. 8-14.

² Hines, C. (2000): *Localization – a global manifesto*. London: Earthscan

Číslo projektu: TL01000117 Odpovědná spotřeba – podklady pro vzdělávání k udržitelnému životnímu stylu

